

Bara klandrast

Undir seinasta landsstýri, meðan javnaðarflokkurinn hevði tað politisku leiðsluna, var grundarlagið lagt til eina skjóta útbýggjan av færoyska samfelagnum. Henda útbýggjan var soleiðis lögð til rættis, at øll innan færoyska samfelagið skuldu kenna seg trygg um, at teirra interessur ikki blivu skerðar, men at øll, alt fólkið skuldi fáa lut í hesi útbýggjan, hesum framlopi.

Har mest leikaði á, var at tryggja teim sjúku, veikum og gomlu góð kor. Hetta varð gjørt beinanvegin við at seta donsku fólkapensjónsskipanina í gildi í Føroyum. Eftir hesi skipan betalti færoyingar helvt og danski staturin helvtina.

Hetta var ein munandi meirútréiðsla fyri landskassan, sum tað vinnandi fólkið bæði heima og burtur skuldi gjalda. Men tann vinnandi maðurin lá tá so lágt í inntøkum, at hann einki hevði at lata frá sær. Tað var tí eyðsað, at skuldi landskassin átaka sær stórra útreiðslur til socialmál, og tað arbeiðandi fólkið samstundis fáa betri kor, var einasti máttin at økja munandi um framleiðsluna. Men ein munandi økt framleiðsla var treytað av eini skjótari útbýggjan bæði á sjógv og landi.

Beinanvegin P. M. Dam varð valdur til lógmann, fór hann til Danmarkar at tingast við stjórnarleiðararnar har um eina finansiering av færoyska samfelagnum, tí uttan pengar, kundi hesin stóri planur ikki forast út í livið. Dam kom aftur við eini fínancieringskipan uppá 190 milliónir. Hetta varð sligið upp í látur bæði av fólkaflakkinum og tjóðveldisflok-

inum. Men javnaðarmenn, sum høvdu sett sær sum mál at útbýggja færoyska samfelagið í bráðskundi, vóru greiðir yvir, at hesar 190 milliónirnar helst vóru í minna lagi. Hetta visti seg eisini skjótt at vera so. Innan leiðsluna av færoyska javnaðarflokkinum, varð samráðst um, hvørji ráð vóru at taka, tí ein í bráðskundi øktur skipafloiti kravdi, at tilsvarende útbýggjan eisini fór fram á landi. Samráðst varð við donsku stjórnina um málið, og var úrslitið av hesum samráðingum 60-milliónagrunnurin.

Til seinasta lógtingsval var hesin grunnur ikki komin at virka í Føroyum; men samráðingarnar vóru endaðar. Bæði fólkaflakksmenn og tjóðveldismenn kallaðu henda plan fyri frekt valbluff. Sjálvt sambandsmenn dámdu ikki uppskotið, með-

an javnaðarflokkurinn var fult út greiður yvir, at hesin peningur, sum ikki skuldi gjaldast donum aftur, var heilt neyðugur til tað ætlaðu útbýggjan.

Men vit fingur rætt, peningarnir komu, grunnurin var skaptur, og hevur hann gjørt undurverkir — eigur nærsagt livið í sjálvstýrislandstýrinum.

Men so kom valið — javnaðarflokkurinn var størsti flokkur undan valinum, javnaðarflokkurinn fekk størstu framgongdina við valið, tað vil siga, at fólk flest góðtøku mál og mið javnaðarflokksins — arbeiði til allar hendur, stovnssetan fólkaheimið Føroyar, har øll kundu kenna, at her var gott at liva.

Men tað lagna hendi, at teir flokkar, sum taptu valið, troðkaðu seg fram til stýrið, nú javnaðar-

flokkurinn hevði lagt alt til rættis til eina sociala, vinnuliga og mentunarlaga útbýggjan.

Ög so kom stöðgur i. Neyvan nakað stýri i nokrum landi hevur nakrantið havt slikar möguleikar, sum hetta landstýrið — alq var lagt til rættis av undanfarna stýrinum, maturin var nærsagt settur á borið. Men neyvan nakað stýri man hava borið seg so ónerisliga at, sum hetta hevur gjört.

Skipafloitin, sum var í veldugum vøkstri, tá stýrið tók við, er sápladur niður, minkar við 3000 tons-um um árið. Sum fylgja av hesum er undirskotið á handilsjavnvágin vaksið tey 3 seinastu árin við út móti 100 milliónum, so var ikki danska tilskotið, vóru vit í dag á húsagangi. Ög so kalla teir seg »sjálvstýrislandstýrið« ... Hvussu leingi vil vælstandurin vara, um hetta skal verða lagið? Teir hava nú stýrt í 4 ár — **ög bert klandrast!**

Men úrslitið er eisini hareftir.

8 oyru fyri pundid

Nógva staðni í Føroyum er littið annað at forvinna enn tað, sum ein fær upp úr sjónum, so inntøkur teirra, sum búgva á hesum støðum, er treytað av fiskanøgð, veðurlagi og fiskaprisi. Veðurlag og fiskagongd eru vit ikki for fyrri at bota um ella hava nakran ávirkan á. Men fiskaprisin skuldi ein trúð, at okkurt kundi verið gjört við, so út av lagi lágur hann er.

I 1937 og 1938 fiskaði eg sild á teim færoysku firðunum, og fingur vit tá 18 oyru fyri kiloð. Hetta var ikki hildið at vera hogur prisur, men við teirri virði, krónan tá hevði, bar vit til at fáa toluliga úrtøku. Fyri 100 kg av sild fekk ein tá tveir sekkir av mjóli. Men nú er annarleisð vorið. Dýrtíðin fossar inn yvir landið, sum ongantíð áður, og landstýri okkara rorir ikki ein fingur fyri at støðga hesum. Prisurin á sildini, sum vit fyri 30 árum síðani fingur 9 oyru fyri pundid, er nú komin niður á 8 oyru, meðan sami mjølsekkurinn er farin upp frá 9 krónum uppá 45 krónur.

Tað ljóðaði, tá tjóðveldið var komið í landstýrið, at nú skuldi annað skil koma á, fiskimenn skuldu fáa heilt onnur kor at liva og virka undir, nú skuldi einki seljast gjøgnum útlendskar agentar, tí nú høvdu teir í landstýrinum fingið bæði fiskivinnuna, idnaðin og handilin um hendi. Ja, vit hava bíðað, bíðað í tolni, bíðað í 4 ár. Men nú er tolið uppi. Hvor annar í teirri víðu verð man í dag selja matvørur fyri 8 oyri pundid uttan innan færoyski fiskimaðurin? Halda tit virkuliga at menn, sum arbeida undir hesum korum, finna fragd í at hoyra tykkum tosa um meira ella minni sjálvstýri, fleiri ella færri yvirtøkur. Skilja tit ikki, at tað eru heilt onnur mál, sum vit hava á huga fyri, og eru tit ikki greiðir yvir, at vit sum valdu tykkum fyri 4 árum síðani, eru fullkomuliga vónviknir, so eigasorir tit hava verið til at bota um korini hjá teirri arbeiðandi fjöldini, og tá fyrst og fremst okkum fiskimönnum.

Útróðramaður.

So kom stöðgur i, og hann varar enn

Sambært samtykt tingsins í 1963 skuldu bygdinar við Skálafjørð og bygdinar á eystursíðuni á Eysturoynni sambindast við bygdinar frá Oyri til Eiðis, Funnings og Gjógv, samstundis sum brúgv skuldi gerast um Sundi.

Men menn við Sundalagið vildu ikki steingja Streymin, so henda brúgv mátti leggjast so hogt, at skip kundu sigla undir henni.

Men Streymurin mátti eisini dýp-ast. Undir seinasta landstýri var figgiarnevndin og aðrir tingmenn saman við landsverkfroðinginum á staðnum fyri saman við skilamonn-um har á staðnum at meta um, hvat gerast kundi. Teir, sum staðkendir vóru, hildu fram, at í fyrsta umfari mátti ein bein siglingarrenna sprengjast gjøgnum sjálvan Streymin; hetta vildi lætta munandi um siglingina og gera tað møguligt fyri stórri skip at koma igjøgnum.

Men so varð lógtingsval — og so kom stöðgur i. Ikki eitt orð aftur um »dýpan av Streyminum«. 60 milliónir til gávus frá danska statinum — skaffað av javnaðarmonnum — men í 4 ár hevur tuginn fjalt hetta mál. Brúgvin um Streymin — ikki eitt orð aftur um málið, 4 ár farin, uttan at henda brúgv til at binda Eysturoy saman við Streymoy er tikið uppá tungu.

Undan valinum lovaði tjóðveldisflokkurinn at hann, um hann kom í landstýrið kundi skaffa allan tann neyðuga pening til færoysku útbýggjina til »ð« rentu. Tjóðveldisflokkurinn kom í landstýrið, men

pengarnir til Streymin komu ikki; pengarnir til brúnna yvir Streymin komu heldur ikki.

Men so seinast í tingsetuni í vár skrivaði formaðurin fyri gl. sjálvstýri, Marius Johannesen, lógmanni eitt bræv. Hetta bræv varð ikki sent lógmanni sum eitt vanligt bræv, men varð lagt fram á ting og lisið upp av tingformanninum sum ein almennur fyrispurningur. Innihaldið var hetta: »Harra lógmaður, aðrenn seinasta lógtingsval var tingnevnd á staðnum og kannaði möguleikan fyri dýpan av Streyminum, hvi er einki gjørt við hetta mál, nú vit hava stýrt í skjótt 4 ár???

Tað hendir við hvørt, at fólk, sum hava havt sovisjúkuna — serliga hana av tí ringa slagnum, at tey í mong ár aftaná, at tey annars eru lekt av sjálvari sovisjúkuni, kunnu ganga sum í annan heim. Tað er líkt til, at Marius Johannesen, ja, og allir hinir 14 hava havt ferðilin av hesi sótt, og nú valskeiðið er at enda komið, eru farnir at senda brov hvørt til annan og spyrja, hvi gjördu vit einki??

200 pund tonsið fyri saltfiskin til heystar

Hesi orð stóðu í »14.september« í summar, og var eg ein av teimum, sum trúðu hesum, soleiðis sum eg fyrr havi trúð mongum av tí, hetta blað hevur skrivað. Tá eg sigi, at eg trúði hesum, so kom tað av tí, at hetta varð so nógv tosað um umborð, og eg og fleri við mær hildu sum so, at 14.september neyvan mundi skriva hetta bert fyri at lokka okkum aftur til Grønlands; heldur mundu teir hava hesi tíðindi frá teirra monnum í landstýrinum, sum høvdu víssað okkum henda pris.

Nú eru vit so afturkomnir, men

nú tigur 14. september um 200 pund fyri tonsið. Tað sær tianverri út, sum hetta landstýrið hvørki hevur víssað okkum 200, 180 ella nakran sum helst pris, men at vit verða noyddir til at selja fisk okkara fyri lituð og lætt, tí einki tykist at vera gjørt søluni víðvikjandi. Er alt tað, sum tjóðveldið lokkar við, líka langt burtur sum hesi 200 pundini, so er tað so, sum eg havi hoyrt so mangan mann sagt, og sjálvr eri við at verða sannførdur um, at tjóðveldið er ein flokkur, sum eingin eigur at líta á longur.

Fiskimaður.

FÆRØSK MARGARINE

Vita No 1

VITAMINISERET

FÆRØSKT PRODUKT

FINT PRODUKT

GEORG NOLSØE

Mattalág · Telefon 3357

Trikotasjuvørur í heilsolu

Vit hava altíð á goymslu alt nútímans tilfar til

HITAVERK og SANITET

INNSTALLATIONIR VERÐA GJØRDAR Á BYGD OG Í BÝ

TILBOÐ GEVAST

Viðm. Vit hava góð avlopsrør av PVC plastic
Stødd: 2½" og 4"

Fa. Mouritsen & Mouritsen

HORNAGØTA 15, TÓRSAVN TELEFON 2337
HEIMA TELEFON 2784 - 2877